

Lokalekonomisk analys för Duved

Rapport

Mia Wahlström och Sarah Bragée, Tyréns

2021-05-25

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Syfte och mål	3
1. En ung befolkning som växer snabbt	8
2. En stark bostadsmarknad med kraftig prisutveckling	22
3. Hög efterfrågan på service – främst inriktad på barnfamiljer	32
4. Hög sysselsättningsgrad och starkt entreprenörskap	42
5. Tyréns sammanfattningar	51
6. Avslutande diskussion	57
7. Eventuell utveckling av analysen – nästa steg?	60

SYFTE OCH MÅL

Visionen med Duvedmodellen är att skapa en modell för ett hållbart, självförsörjande lokalsamhälle.

De centrala frågeställningarna i den lokalekonomiska analysen är därför:

- Hur ser ett socialt hållbart samhälle ut?
- Vad innebär en "god självförsörjning"?
Var finns det utrymme att stärka den lokala självförsörjningen?

OM LOKALEKONOMISK ANALYS

Med utgångspunkt i offentlig statistik är syftet med den lokalekonomiska analysen att kunna diskutera förutsättningarna för ett mer hållbart samhälle.

Den statistiska bearbetningen diskuterades i två workshops. Den första hölls i februari 2021 för att tillsammans analysera och tolka resultaten. Den andra hölls i april 2021 för att diskutera slutsatser och konsekvenser för det hållbara samhället.

Den här rapporten inkluderar både insamlat material men även kommentarer från workshopparna.

Analysen, som utgår ifrån både Duveds tätort och upptagningsområde, belyser bland annat följande frågeställningar:

- Hur ser befolkningsstrukturen ut för de boende?
- Boendeformer – bor folk i hyresrätt eller småhus?
- Hur många har sin arbetsplats i området/hur många pendlar?
- Hur stora är inkomsterna?
- Vilka företag och arbetsplatser finns?

PERSONER SOM DELTOG PÅ WORKSHOP 1 OCH/ELLER 2

FRÅN ÅRE KOMMUN:

- Tomas Fornell (TF), Chef Kommunledningskontoret
- Maria Gyllner (MG), Planarkitekt
- Ingrid Hedlund (IH), Projektsamordnare Näringslivsenheten
- Helena Lindahl (HL), Samordnare för "uppdrag demokrati", Näringslivssamordnare
- Sofia Lind (SL), Plan- och byggchef
- Jasna Lindberg (JL), Samhällsbyggnadschef
- Kicki Lundström (KL), tf Enhetschef Inflyttarservice
- Mathias Magnusson (MM), Inflyttarsamordnare
- Martin Söderström (MS), Tillväxtchef

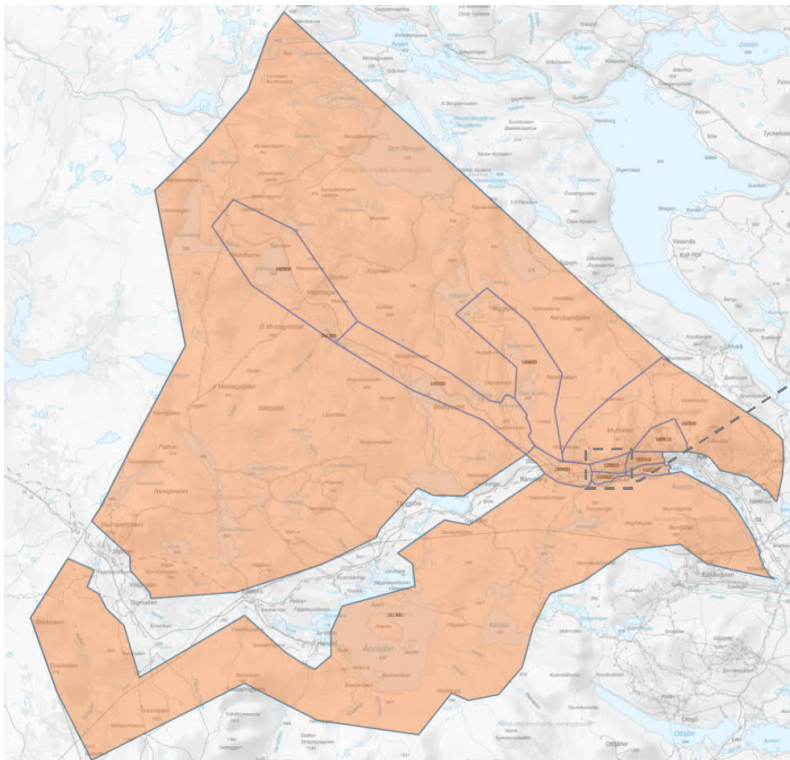
FRÅN ÅREHUS / DUVED FRAMTID:

- Helene Olausson (HO), VD Årehus AB, VD Duved Framtid AB

FRÅN TYRÉNS:

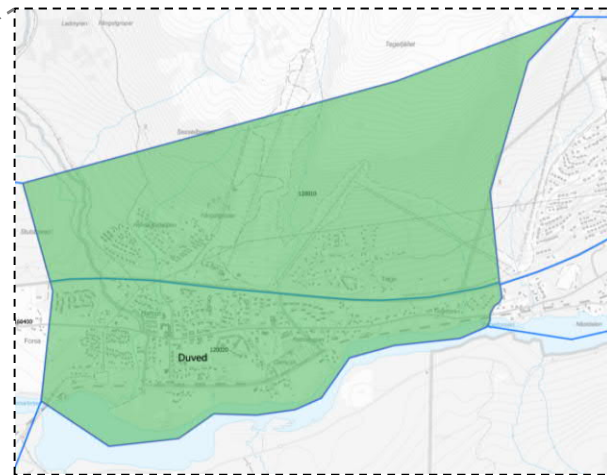
- Björn Hellström(BH), KTH, Projektledare Duvedmodellen
- Mia Wahlström (MW), APO: Lokalekonomisk analys
- Sarah Bragée (SB), APO: Lokalekonomisk analys
- Katrin Berkefelt (KB), AP1: Fysisk planering
- Sofie Rådestad (SR), AP1: Sociala obligationer
- Frida Franzén (FF), AP2: Cirkulära matsystem
- Johan Wahlgren (JW), AP3: Demokratiutveckling
- Mats Lundström (ML), AP3: Fysisk planering
- Monika Schildknecht (MS), AP4: Nuläge digitalisering
- Julia Ahldén (JA), AP4: Nuläge digitalisering
- Markus Ajling (MA), Praktikant

ANALYSOMRÅDEN: DUVED UPPTAGNINGSSOMRÅDE SAMT TÄTORT

Vi har utgått ifrån två analysområden: Duveds tätort (grön markering) och Duveds upptagningsområde (orange markering). Tätorten är en del av upptagningsområdet - på den stora kartan utgörs tätorten av de två områdena centralt på kartan. Se nästa sida för kommentar till avgränsningsområden.

I denna rapport är graferna markerade med dessa två färger; orange för upptagningsområdet och grönt för tätorten.

ANALYSOMRÅDEN - MOTIV

Kort motivering av valet av områden:

- Duved tätort utgör kärnan där merparten av invånarna bor
- Duveds upptagningsområde är det område skolan använder och det befolkningsprognoserna utgår ifrån.
 - Tyvärr blir kartan något missvisande, eftersom de nyckelkodsområden som SCB utgår ifrån angränsar till områden som inte är inkluderade i upptagningsområdet. De nyckelkodsområden som inte är med på kartan inkluderar de relativt små byarna Gevsjön, Ånn, Handöl, Enafors samt Storilien, vilka inte ligger i direkt anslutning till Duved. Totalt har dessa byar ca 150-200 invånare, som således inte ingår i underlaget.

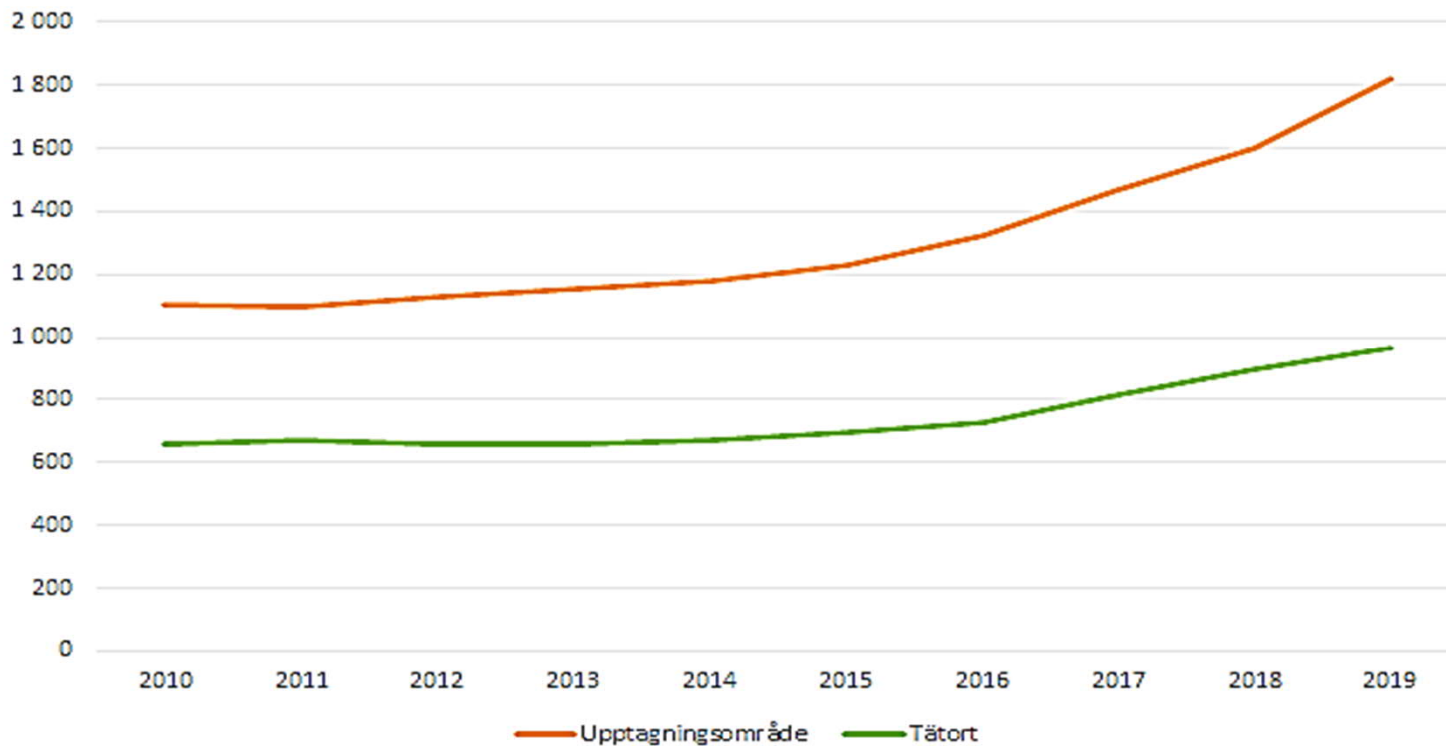
Kapitel 1:

En ung befolkning som växer snabbt

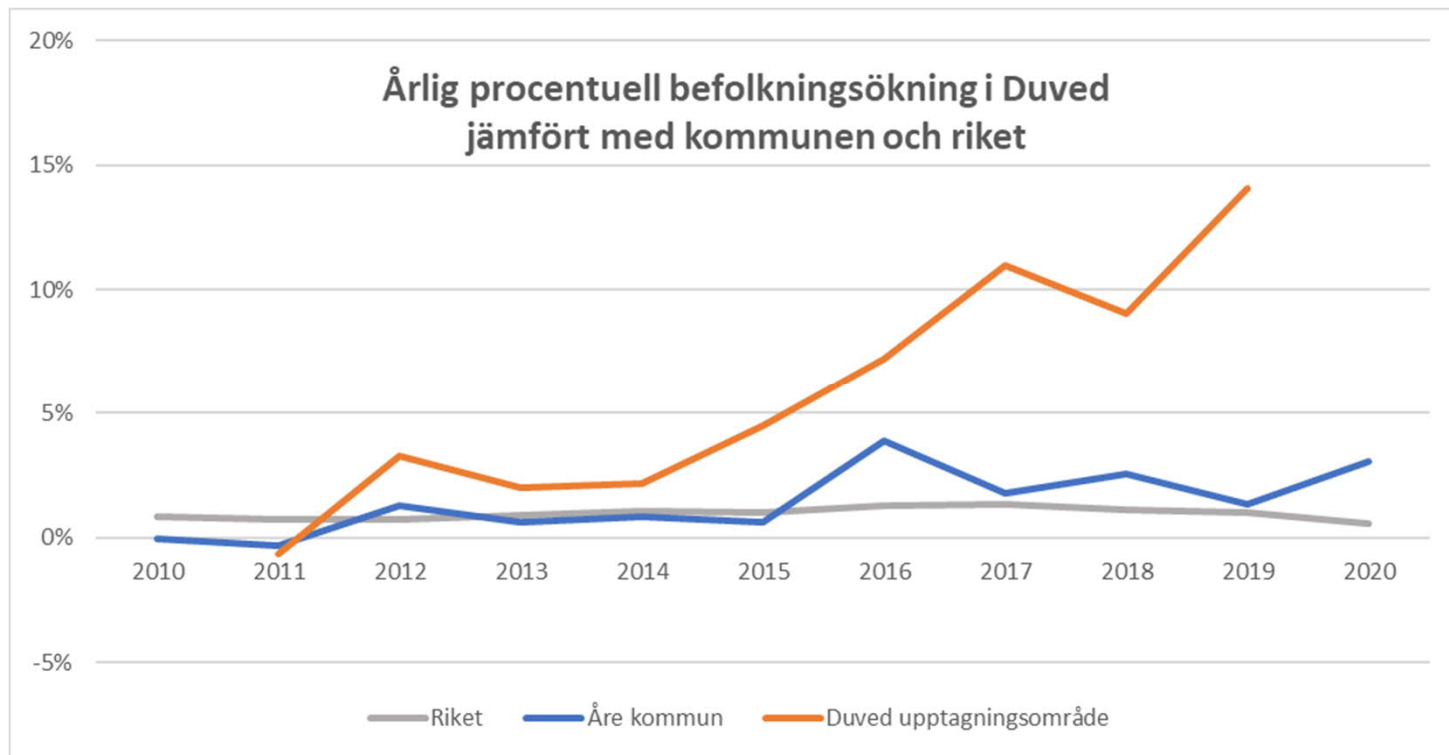
DUVEDS BEFOLKNING VÄXER SNABBT (1)

Befolkningsutvecklingen under åren

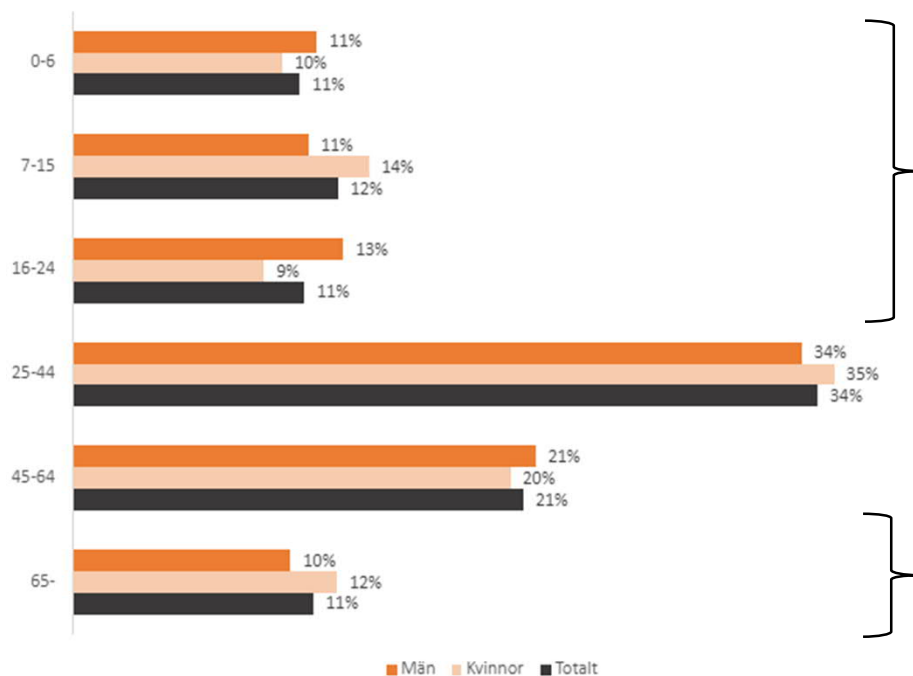

DUVEDS BEFOLKNING VÄXER SNABBT (2)

DUVED HAR EN UNG BEFOLKNING

Åldersfördelning Duved upptagningsområde 2019

34 % är yngre än 25 år

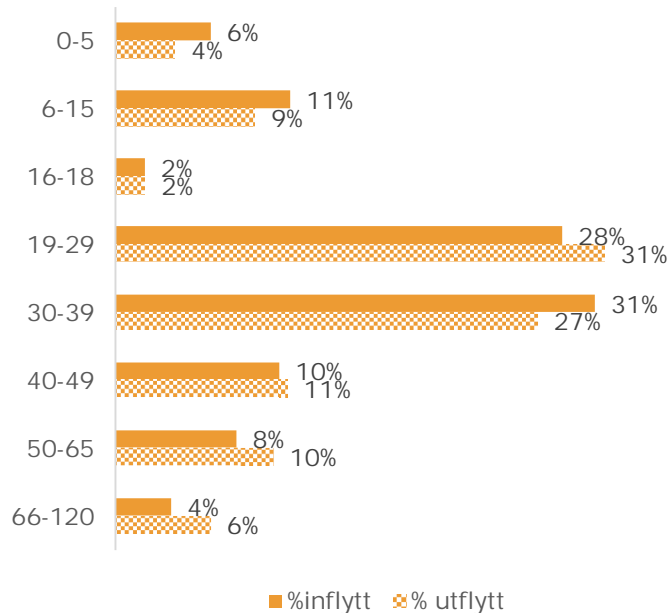
11 % är 65 år eller äldre

Jämfört med

- Riket: 20 %
- Åre kn: 17 %

...OCH FLER UNGA FLYTTAR IN

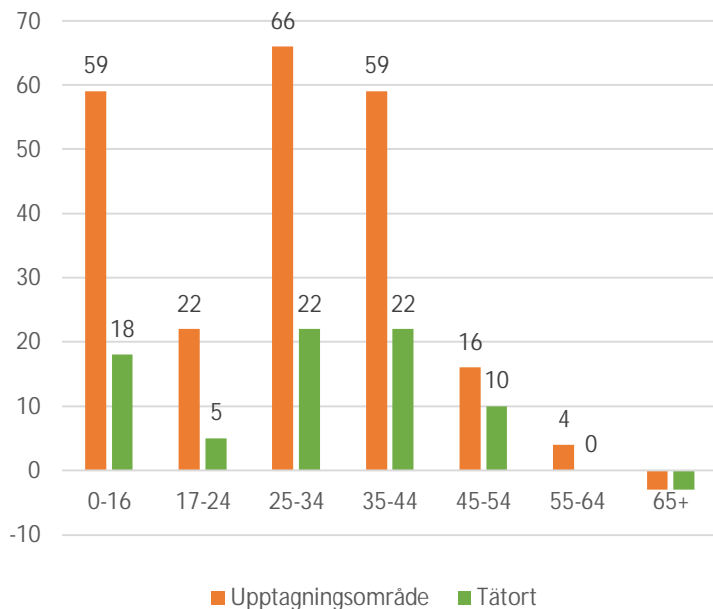
Åldersfördelning inflyttning resp. utflyttning
Duved upptagningsområde 2015-2019

- De som flyttar till Duved är främst unga vuxna.
- Även utflyttningen är störst bland unga och unga vuxna (19-39 år) men det är bara bland de äldre (65+ år) som nettoflyttningarna är negativa.
- De gamla som flyttar ifrån tätorten gör det troligen till ett bättre/enklare boende eller till sina barn.

NETTOFLYTTNINGAR I ANTAL

Antal inflyttningar-utflyttningar 2019

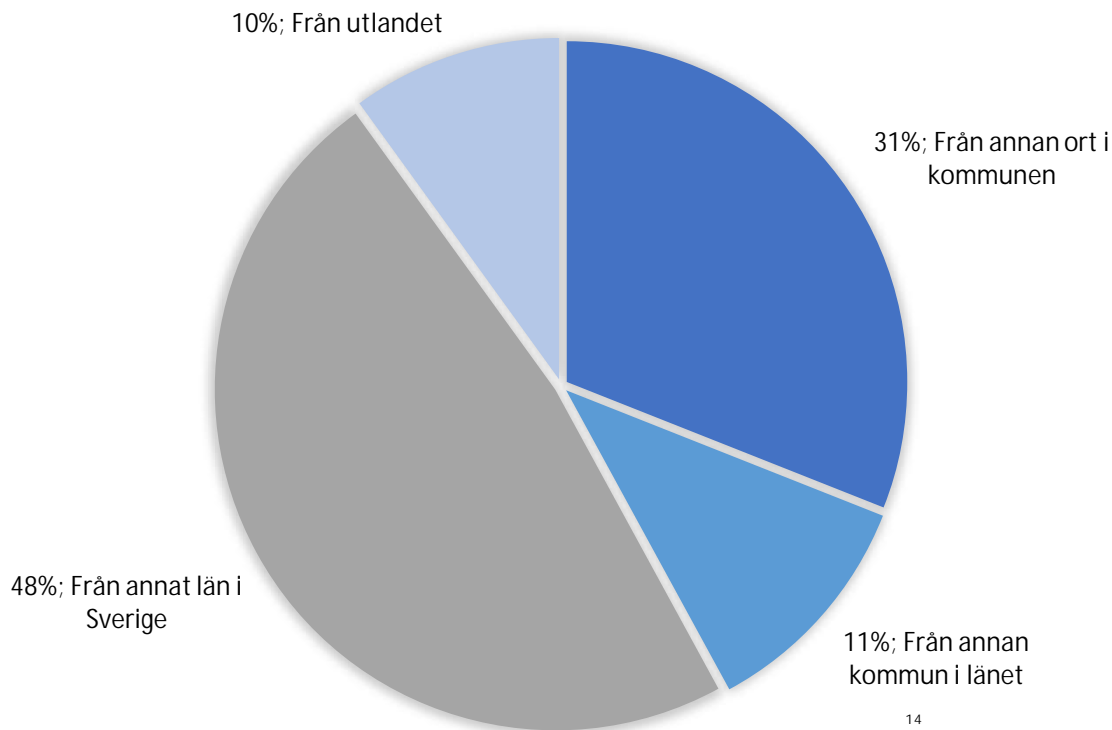

- Antal flyttar 2019, summerat över 5 år
– Duvéd upptagningsområde

Åldersintervall	Antal per 20191231	Ändring netto	S:a inflyttn	S:a utflyttn	Flytt-netto totalt	Flyttat inom området
☐ Område: Duvéd Duvéd						
0-5	171	155	97	42	55	39
6-15	249	80	178	98	80	65
16-18	61	9	30	21	9	9
19-29	277	111	454	343	111	73
30-39	365	190	487	296	191	124
40-49	289	45	167	121	46	86
50-65	315	10	123	111	12	37
66-120	221	-63	57	67	-10	30
	1948	537	1593	1099	494	463

VARIFRÅN FLYTTAR MAN? (1)

INFLYTTNINGAR - URSPRUNG

De flesta kommer från:

- ett annat län (48%)
- eller en annan ort (31%)
- eller en annan kommun i länet (11%)

10% kommer från utlandet - främst från andra nordiska länder, men även från andra länder och ibland flyktingar som man behöver integrera i samhället.

VARIFRÅN FLYTTAR MAN? (2)

Av de som flyttar till Duved är
11-12% inflyttade från annat land,
varav de flesta tycks vara barnfamiljer.

Barnen är oftast i skolålder (6-15 år) –
ca 2/3 – medan ca 1/3 är yngre (0-5
år).

UTMANINGAR MED UNGDOMAR

Enligt 2018 års drogvaneundersökning
(Åre Kommun):

- Alkoholanvändandet på gymnasiet är fortsatt högt - mellan 85-90 %.
- 13 % av ungdomarna i årskurs 9 har provat narkotika det senaste året. Det är en fördubbling jämfört med tidigare år.
- Hela 75 % av ungdomarna i åk 9 uppger att det är liten eller ingen risk att använda hasch/marijuana 1-2 gånger. "Med tanke på att det är vanligt förekommande på vissa privata fester är risken stor att cannabis-användandet i kommunen fortsätter öka."

Källa: <https://are.se/omsorghjalp/drogochbrottsforebyggande/ungdomslagetatgarder>

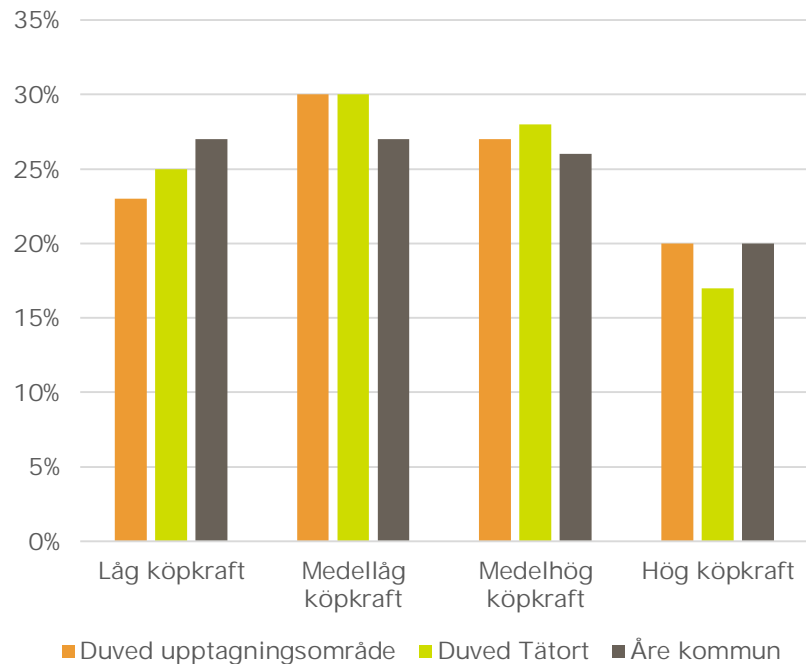
Detta kan jämföras med riket:

- Under 2018 svarade 8 % av pojkarna och 6 % av flickorna i årskurs 9 att de någon gång använt narkotika. Jämfört med årskurs 9 är det betydligt vanligare att eleverna i gymnasiets år 2 har använt narkotika; 17 % av pojkarna och 14 % av flickorna.
- I riket har uppfattningen att det medför stor fysisk eller psykisk risk att prova cannabis 1-2 gånger minskat bland eleverna.

Källa: [Skolelevers drogvapor 2018 - Sammanfattning \(can.se\)](#)

EN RIKARE BEFOLKNING – PROBLEM ELLER MÖJLIGHET?

Köpkraft

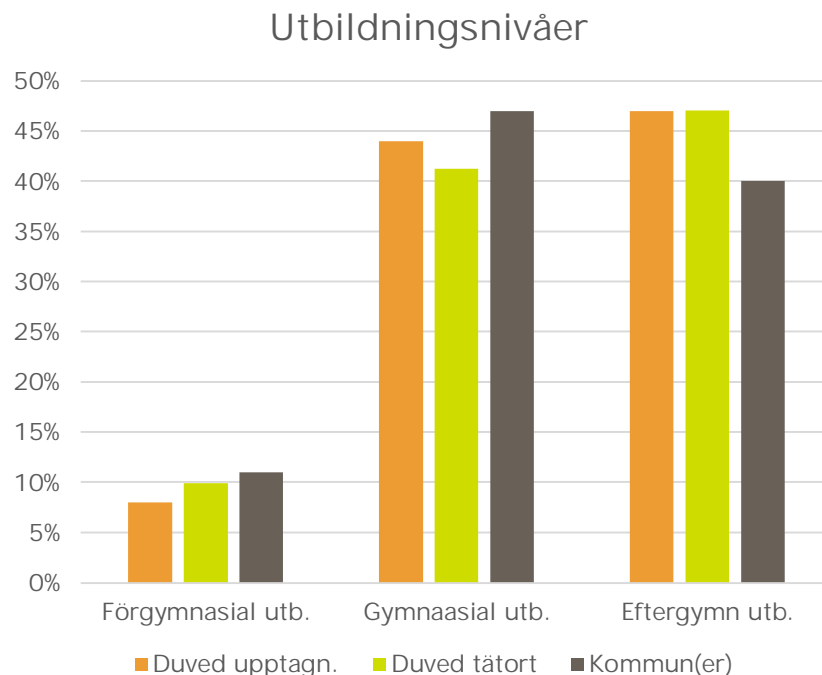

- Köpkraften i Duved motsvarar den i Åre Kommun som helhet.
- I tätorten är andelen personer med hög köpkraft något lägre.
- I Duved (upptagningsområde och tätort) är det något färre med låg köpkraft, jämfört med kommunen.

RELATIVT HÖGUTBILDAD BEFOLKNING

- Duved har en högre andel invånare med utbildning på eftergymnasial nivå (47%), i jämförelse med kommunen (40%) och riket (42%).
- Vilka konsekvenser har det för den hållbara tillväxten att utbildningsnivån är högre än i riket och kommunen?

Källa: SCB lokalekonomisk analys för Duved samt SCB statistikdatabasen (jämförelser med riket som helhet, se tabell: [Befolkning 16-74 år efter region, utbildningsnivå, ålder och kön. År 1985 - 2020. PxWeb \(scb.se\)](#)). 2019 års statistik för befolkningen 25-64 år.

DISKUSSION: HÅLLBAR BEFOLKNINGSSTRUKTUR?

- Andelen äldre är anmärkningsvärt låg och befolkningsutvecklingen kraftig, jämfört med både kommunen och riket
- Vad är en socialt och ekonomiskt hållbar åldersstruktur?
 - Vad är målet?
 - God ekonomisk standard - vad innebär det? Finns det en risk för gentrifiering?
- Vilka utmaningar ser ni i materialet?

KOMMENTARER OM BEFOLKNING FRÅN WORKSHOPS

- De som flyttar in är i den arbetsföra åldern – finns både för- och nackdelar med detta. De som arbetar betalar i och för sig skatt, men de kräver också ganska mycket, tex skolor. De kanske även saknar aktiviteter som inte enbart drivs av föräldrar/ideellt (kan vara sånt man är van med från större städer). Å andra sidan är medborgardrivna aktiviteter något positivt. Men det är ju inte alla 700 som flyttar in som har det drivet?
- Det är närheten till naturen – fjället utanför dörren – som lockar. Duved ligger före eftersom vi har ett aktivt föreningsliv.
- IH Förstår de som flyttar in att det är en landsbygd man flyttar till? ICA upplevs t.ex. som jättedyrt pga att man kan ta höga priser av turister, men det är ju också pga turisterna som man kan ha så bra utbud... Destinationsutvecklingen är viktigt – bidrar med kommersiella aktörer som investerar i lokalsamhället. Man lockas hit pga vintern och stannar pga sommaren. Friluftsliv- och träningstrenden troligen stark drivkraft. Samtidigt är friluftslivet inte naturligt för alla och därför är det viktigt att jobba med folkhälsa - föreningarna är jätteviktiga.
- FF: En idé är att göra scenarioanalys – att titta på olika typer av utveckling på 10 resp. 30 års sikt.
- ML Ålderspuckeln förflyttas ju över tid, innebär att scenarioanalys är bra. Behöver också ha flexibilitet i boendet (tex kombo trygghetsboende och ungdomsbostäder) och samutnyttja platser (tex skolmatsalen kan användas av äldreboendet)

KOMMENTARER OM BEFOLKNING FRÅN WORKSHOPS

- Det är inte särskilt många äldre (65+) som flyttar ut - ca 8 per år, men det är den enda åldersgruppen med negativt flyttnetto. Viktigt att inte ignorera detta tapp. Finns det boende som är anpassat för åldersgruppen – tillgänglighet, trygghet, etc. Finns det den service de behöver?
- JW: Ett problem om den äldre gruppen är så liten att tex barn börjar föra sina föräldrars talan, det vill säga "demokratiperspektivet."
- SR Mellanmänsklig tillit – ålder är inte ett problem tillitsmässigt.
- HO Svårt att veta vad som är hönan eller ägget - vi erbjuder bara trygghetsboende i Järpen just nu
- MS Måste se Duved som en del av kommunen. Vad finns det för möjligheter att skapa bra äldrevård i kommunen?
- HL Mångfald skapar attraktivitet och är något positivt, men det är också viktigt att bygga strukturer mellan grupperingarna, tex mötesplatser som kan fungera som bryggor.
- MG Duved är speciellt pga skalan och strukturen! Kommunalt ägd mark är en förutsättning för att kunna styra utvecklingen.

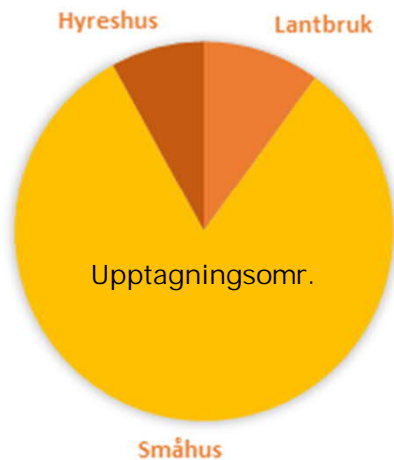
Kapitel 2:

En stark bostadsmarknad med
kraftig prisutveckling

DE FLESTA BOR I VILLA

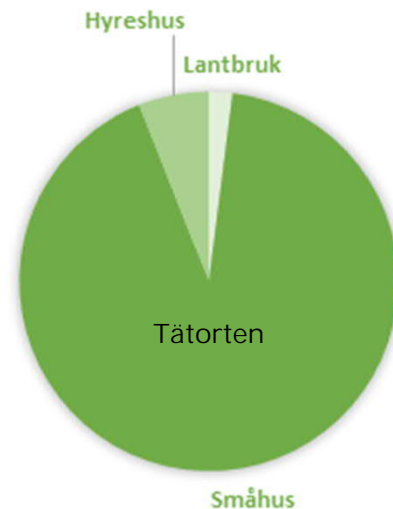
I upptagningsområdet är det småhus som dominerar (82%) – följt av lantbruk och sedan hyreshus.

10% av småhusen är obebodda (2019).

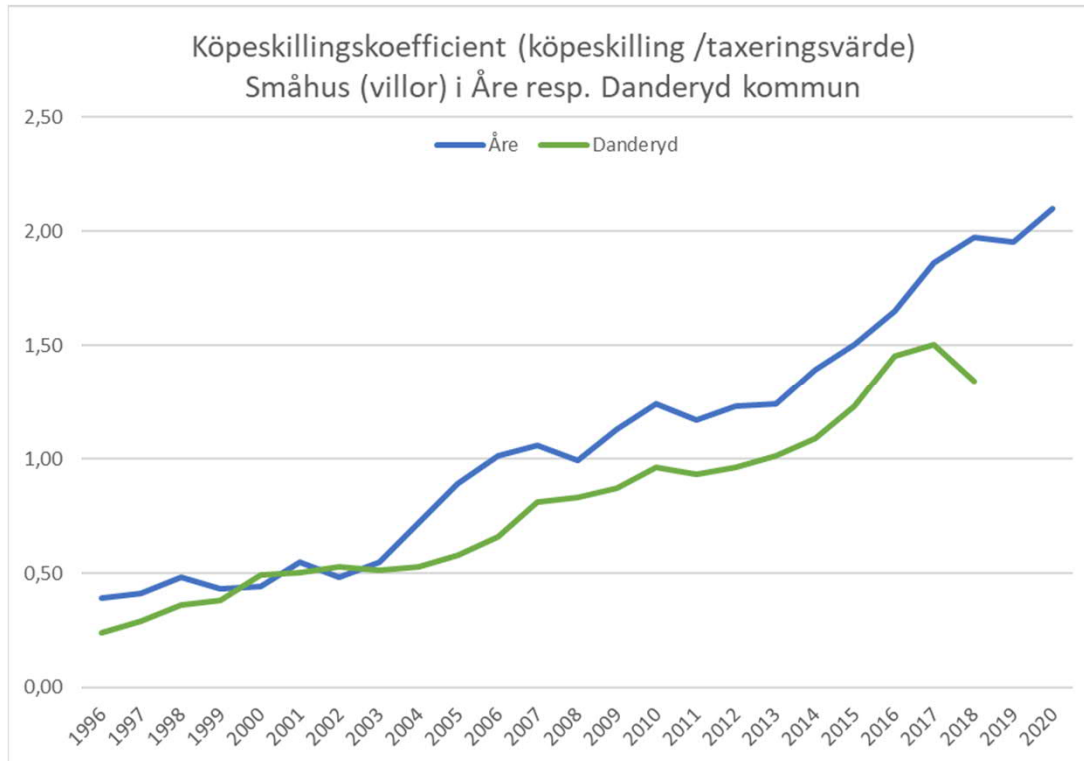

I tätorten är det än fler som äger småhus (92% jmf med 82%). Hyreshus kommer på andra plats, och därefter lantbruk.

13% av småhusen i tätorten är obebodda.

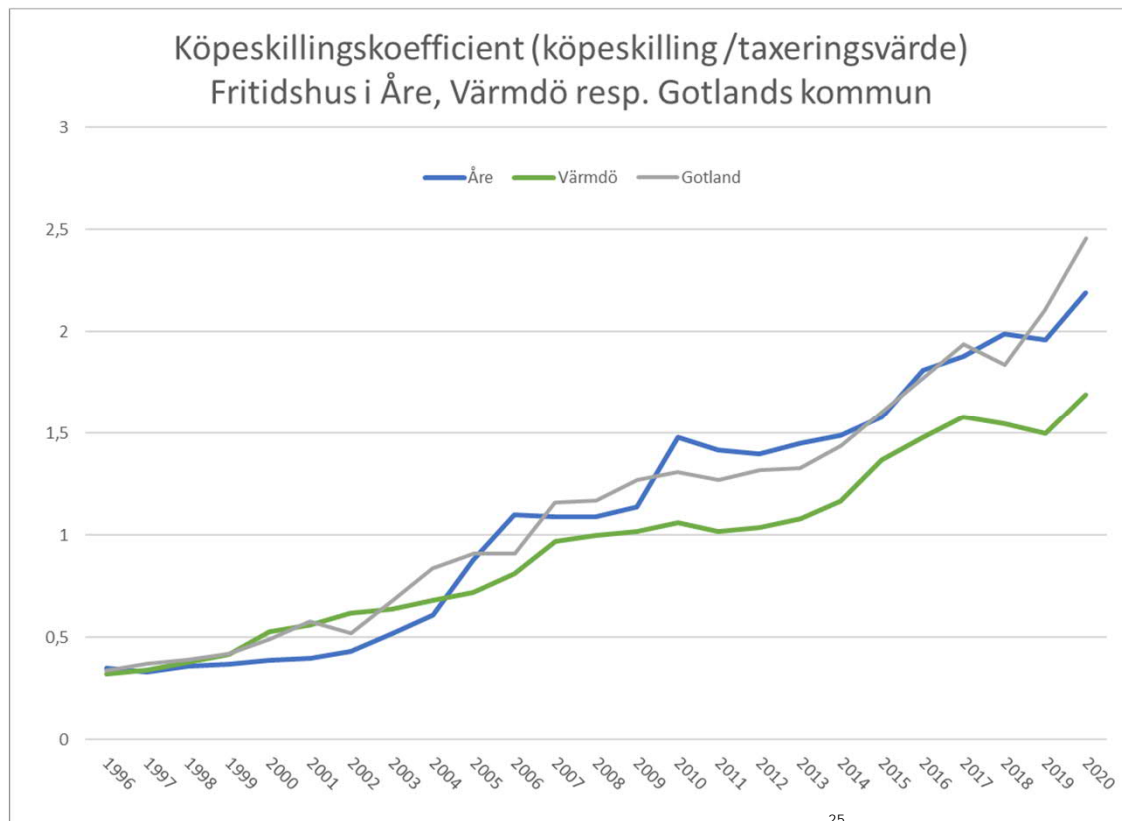

PRISUTVECKLING SMÅHUS – ÅRE KOMMUN

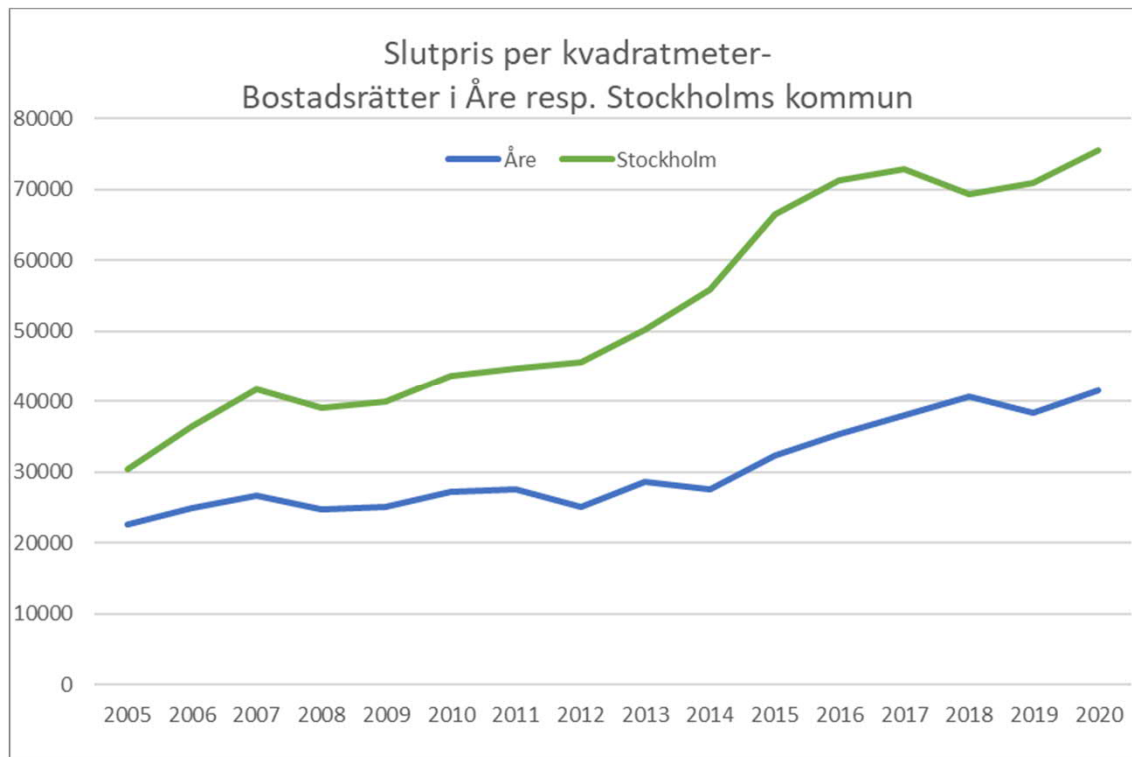
- Prisutvecklingen på småhus i Åre ligger i linje med de dyraste kommunerna i Stockholm

PRISUTVECKLING FRITIDSHUS – ÅRE KOMMUN

- När det gäller fritidshus har man en prisutveckling i linje med Gotland, vilket är högre än en av Stockholms mest attraktiva skärgårds-kommuner.

PRISUTVECKLING BOSTADSRÄTTER – ÅRE KOMMUN

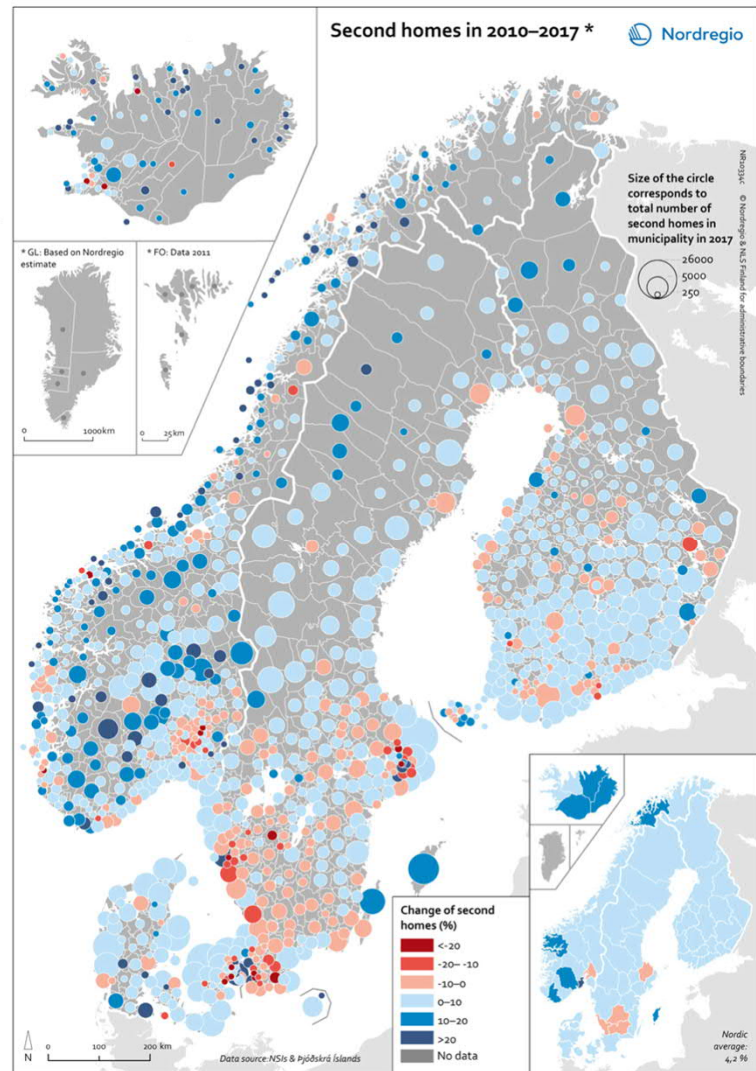

- Utvecklingen när det gäller bostadsrätter är inte lika kraftig som den för småhus och fritidshus

FRITIDSHUS - TRENDER

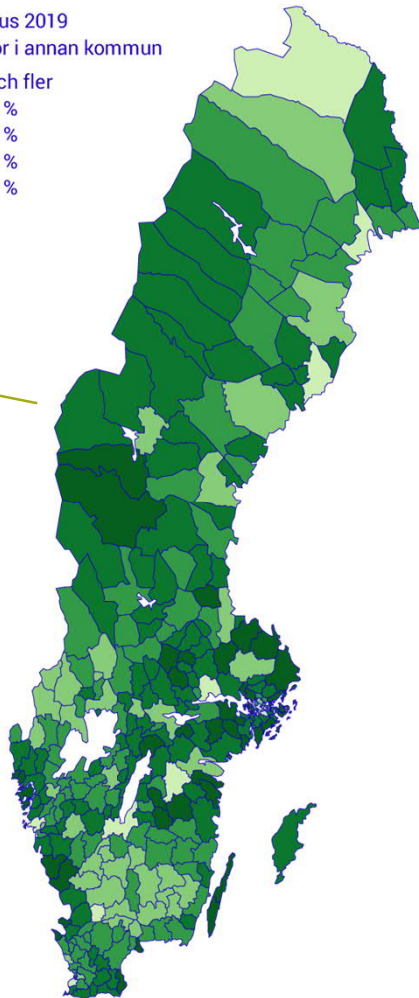
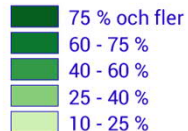
Mellan 2010–2017 ökade antalet fritidshus med 8 % i Åre kommun (jmf m 4,2 % i Norden). Sett till hela tioårsperioden 2010-2020 är ökningen i Åre 12 %. 2020 fanns 5572 privatägda fritidshus i kommunen. Kartan visar förändringen i antalet fritidshus, per kommun, i de nordiska länderna 2010-2017. Röda cirklar indikerar ett minskat antal fritidshus och blå cirklar ett ökat antal. Storleken på cirklarna indikerar antalet fritidshus.

Källor: Nordregio report 2019:13. Urban–rural flows from seasonal tourism and second homes. Planning challenges and strategies in the Nordics. SCB: statistikdatabasen PxWeb - välj tabell (scb.se)

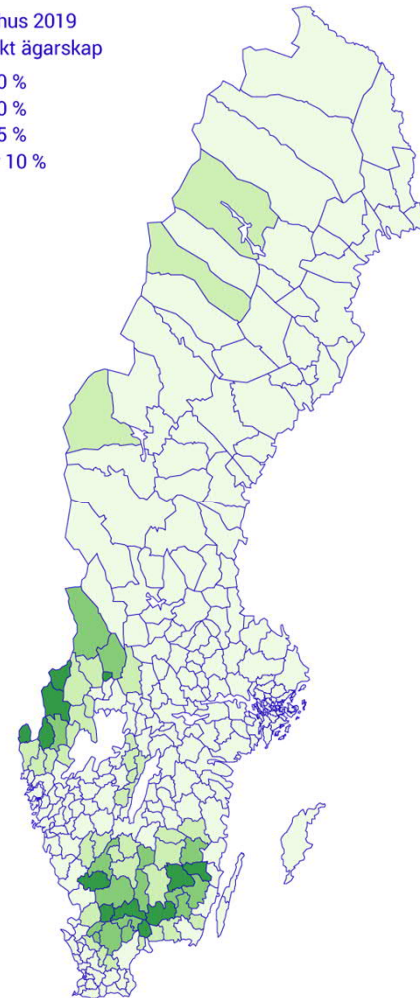
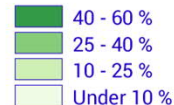
FRITIDSHUS- ÄGANDE

Andel fritidshus 2019
där ägaren bor i annan kommun

Åre kommun 2019:
Antal fritidshus: 5 575
Andel där ägaren bor i annan
kommun: 68 %

Andel fritidshus 2019
med utländskt ägarskap

Källor:

Nordregio report 2019:13

Urban-rural flows from seasonal tourism
and second homes. Planning challenges and
strategies in the Nordics.

SCB: statistikdatabasen [PxWeb](https://pxweb.scb.se) - välj tabell
(scb.se)

FRÅGOR KRING BOENDE

Motsvarar det tillgängliga och planerade boendet behovet hos befolkningen? *)

Prisrimlighet – finns boende som matchar befolkningens (även nya invånares) inkomster?

Finns det risk att bostadspriserna ökar, dvs likt utvecklingen i Åre - där priserna är nästan lika höga som i Stockholm?

*) Enligt Rapport från Länsstyrelsen i Jämtlands län Bostadsmarknadsanalys 2020 - En lägesbild över bostadsmarknaden i Jämtlands län, framgår att utbudet av både små, medelstora och stora hyresrätter inte motsvarar behovet och efterfrågan som finns i Undersåker, Duved och Åre.

KOMMENTARER OM BOENDE FRÅN WORKSHOPS

- Finns det statistik som gör att man kan se hur många hus det finns i Åre, är det när du söker bygglov för fritidsboende eller är det när någon som kan bo där helårs vis? Nej inte helt.
- Problem med kalla bäddar – dvs bostäder som står tomma stora delar av året. Driver på prisutvecklingen och bidrar inte till en levande ort. O-ringen har varit aktiva för att utnyttja dessa till deras motionärer.
- MS Över 1000 norska fastighetsägare! Att bedöma framtida behov handlar dels om platsens behov och dels om vad vi klarar av att bygga...
- HO Hur vill vi se samhället framåt? Konkret, inte bara med exploatörer utan vilka hushåll? Det är ju en blandning som gör boendet attraktivt – vi har alla möjligheter att skapa det vi vill.
- BH I Norge finns t.ex. boplikt – dvs man får inte omvandla fritidshus...?
- MS Vi skulle kunna koppla boendet till Åres Invånarkaraktärer (annat projekt). Våra inflyttare är morgondagens kunder... vad drömmer de om? Var vill de bo?
- MG detta vet vi inte... vi har kunskap om de som bor här nu (natives).
- MM De som har bott här länge tycker att det börjar bli trångt (när fler och fler flyttar in). Priserna går upp också.

KOMMENTARER OM BOENDE FRÅN WORKSHOPS

- BH Man vill kanske inte att Duved blir "lilla Åre" eller "lilla Södermalm, Stockholm"... Även viktigt att undvika ekonomiska läckage – pengar som genereras lokalt bör komma det lokala till godo. Frågan är om vi bör titta djupare på detta med second homes? Kopplat till Vision 2050.
- MS Hur många vistas här över tid? Vi har 25000 här och bara 7000 betalar skatt! Det är upplagt för konflikter och motsättningar ju. Kan kanske använda Miranda-projektet (Telias rörelsedata) för att förstå.
- MG Problemet är att vi inte vet vad som är fritidsboende – vi har inte kontroll på det. SCB har ändrat definitionen – Måste förstå och kartlägga för att veta.
- TF Norska trender? Norska fastighetsägare verkar sälja av nu. Koppla till arbetslivstrender och företagsetableringar.
- HO Det stämmer. Tex Åre View slutsålt... bara svenska ägare... Tradera har tex timeshare som löneförmån.
- MM Undersökning bland alla mäklare visar att norrmännen säljer och svenskar köper upp. Företag erbjuder arbetsplatser i Åredalen som förmån till anställda. Det blir problem eftersom dessa inte är folkbokförda.
- FF Denna uppdelning i Besökare – Ägare av visstidsboende – Heltidsboende är intressant ur ett socialt hållbarhetsperspektiv. Som fastighetsägare har man ofta en större engagemang genom att man är medlem i en villaförening, vägförening, eller dylikt. Vilka konflikter finns mellan dessa grupper och hur skiljer sig tex inkomst/köpkraft åt?
- BH Detta är starkt kopplat till regelverken. Allmännyttan kommer med i projektet nu – för dem är demokratiperspektivet viktigt, att vi har en målbild med prisrimliga bostäder.

Kapitel 3:

Hög efterfrågan på service –
främst inriktad på barnfamiljer

ÅRE KOMMUNS SERVICEPLAN

2019 togs en första upplaga av Åre kommun serviceplan*) fram. Huvudsyftet är att ta fram åtgärdsförslag på hur service ska upprätthållas och utvecklas i hela kommunen. Målgrupper är boende, företagare och besökare till bygderna. Planen har också som syfte att vara:

- en utgångspunkt för vilka orter som pekas ut som serviceorter respektive servicepunkter
- en utgångspunkt för olika lokala, regionala och nationella aktörer som vill utveckla Åre kommuns bygder
- ett komplement till kommunens översikts- och annat plan- och utvecklingsarbete.

*) Planen kommer att uppdateras och kompletteras i samråd med övriga kommuner i regionen samt Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Delmål för kommunen:

1. Säkerställa att det finns service i Åre kommuns sex bygder = sex servicepunkter. Idag är Duved en servicepunkt (ska fungera som social mötesplats för invånarna och samla olika typer av service från offentliga, kommersiella och ideella aktörer.)
2. Åre kommun ska även
 - verka för att det finns förutsättningar för att utveckla servicen på serviceorterna
 - verka för att det finns förutsättningar för att utveckla servicen på servicepunkterna
 - utreda möjligheterna att etablera SOT-punkter (Service och trygghetspunkter)
3. Testa en innovativ och hållbar servicelösning per år.

SERVICE I DUVED

Följande service finns i Duved (x), enligt Åre Kommuns serviceplan:

Serviceslag kommersiell	2018
Dagligvarubutik	X
Hemsändning av dagligvaror	X
Dagligvarubutik ej fullsortiment t ex trafikbutik, säsongsbudik, övrigt livs	-
Systembolagsombud	X
ATG/ Svenska spel ombud	X
Apotek/apoteksombud	X
Ombud kollektivtrafikbiljetter	-
PostNord ombud	x
DB Schenker ombud	x
DHL ombud	X
Bussgods/Bring ombud	X
Kontantuttag	-
Dagskassahantering	X (Nokas/Denfensia/Servicebox)
Betala räkningar	Delvis gm ICA banken

Serviceslag kommersiell	2018
Återvinningsstation	X
Drivmedel	X
Laddstolpe för elfordon	X
Café (helårsöppet)	-
Restaurang (helårsöppet)	x
Hotell/vandrarhem/stugby/ (Öppet året runt)	X
Camping/ställplatser/gästhamn (säsongsoppet)	X

” Räckes det med 1 sporthall?
Räckes det till för att klara
alla utomhus/inomhus
aktiviteter? ”

SERVICE I DUVED (FORTSÄTTNING)

Serviceslag ideell	2018
Hjärtstartare	X
Turistinformation, Info-point	X
Offentlig toalett	-
Idrottsanläggning	X
Badanläggning	-
Möteslokal	X
Hembygdsgård	-
Längdspår	X
Folkets hus, bygård	X
Religiös samlingslokal	X
Lokal utvecklingsgrupp/byalag	X
Föreningars service	X

Serviceslag offentlig	2018
Regional	
Kollektivtrafik	X
Hälsocentral	-
Folkvandård	-
Statlig	
Arbetsförmedling	-
Försäkringskassa	-

Serviceslag offentlig	2018
Kommunal	
Förskola	X
Skola	X
Fritidsgård	x
Annan ungdomsverksamhet, ange vad:	
Bibliotek, bokbuss	X
Gruppboende	X
Boende anpassat för äldre	X
Särskilt boende för äldre	X
Räddningstjänst	-
Återvinningcentral	X
Åre kulturskola	X
Kulturevenemang, ange vilka:	?
Simskola	-
Bidrag till föreningar, ange vilka som får bidrag:	Kolla Castor!

Källa: Serviceplan för Åre Kommun (2019), D.nr: 2018.469

SERVICEÖVERSIKT – BARNOMSORG OCH SKOLOR I KOMMUNEN

Förskolor	Lokalisering
Filurens förskola	Åre
Forsafjälls förskola	Duved
Förskolan Mänsåsbarne	Hallen (Järpen)
Fjällbackens förskola	Undersåker
Hamre förskola	Duved
Knatteboa förskola	Järpen
Lillvallens förskola	Järpen
Mattmars förskola	Mattmar (mellan Åre och Östersund)
Mörsils förskola	Mörsil
Regnbågens förskola	Björnänge/Såå
Skansens förskola	Järpen
Skutans förskola	Åre
Storliens pedagogiska omsorg	Storlien
Storsjöödjurets förskola	Hallen (Järpen)
Taffeläckens förskola	Undersåker
Tottens förskola	Åre
Ullåns förskola	Åre
Kooperativet Gåvans förskola	Mörsil

Grundskolor, tot 44 lärare	Möjlighet/kapacitet
Duveds skola	Det finns i dag cirka 450 elever på skolan
Hallens kyrkskola	I dagsläget 140 elever i F-9
Kyrslättens skola	Åldersblandade klasser från förskoleklass till åk 6
Mörsils skola	Skolan har idag ca 300 elever
Racklöfska skolan	140 elever från förskoleklass till 6:an
Stamgårde skola	Elevhälsan i centrum

Det finns i Duved: Fsk-klass: 1,5 årsarbetare, Lågstadiet: 5, Fritids: 8 Mellanstadiet: 14,5 och Högstadiet 15 årsarbetare

Gymnasieskola	Lokalisering
Åre gymnasieskola	Fokus på skidåkning och restaurangskola, ligger i Järpen
Järpen-Mörsil	Järpen är Åre kommuns centralort, där det finns en gymnasieskola
Komvux på gymnasial nivå	Dels i samverkan med Östersunds gymnasium

Källa: Åre kommuns kundtjänst

SERVICEÖVERSIKT - ÄLDREOMSORG, VÅRD, APOTEK MM.

Äldreomsorg*	Möjlighet/kapacitet
Fjällglimten, särskilt boende, Duved	16st platser
Fjällvindens särskilt boende/Bjurgården, serviceboende, Hallen	7st + 5st platser
Thomégården särskilt boende, Mörsil	26st platser
Notvallens särskilt boende, Järpen	34st platser
Talkronans särskilt boende och korttidsboende, Järpen	17st + 11st platser
Skogsbygårdens särskilt boende, Kall	8st platser

Hemvård mitt utför biståndsbeviljad hemtjänst i kommunens mittersta del

Hemvård väst utför biståndsbeviljad hemtjänst i kommunens västra delar

Hemvård öst utför biståndsbeviljad hemtjänst i kommunens östra delar.

Det finns SSK/DSK och omvårdnadsmedarbetare på plats 24 timmar om dygnet.

Rehab i ordinärt och särskilt boende finns tillgängligt 5 dagar i veckan.

Samtliga enheter är bemannade med enhetschef.

Trygghetsvård finns tillgänglig en dag i veckan på våra två trygghetsboenden i Järpen

Bibliotek	Möjlighet/kapacitet
Järpens bibliotek	8,05 tjänst totalt i budget.
Åre bibliotek	11 anställda just nu beroende på
Mörsils bibliotek	projekt, vikariat,
Kalls bibliotek	föräldraledigheter och deltid
Hallens bibliotek	
Duved bibliotek	kommande bibliotek

Apotek

Apoteksgruppen i Åre

Apoteksgruppen i Järpen

Service/vård

Ånge, mitt i Åre

Hälsocentral, mitt i Åre

Hälsocentral, mitt i Järpen

Källa: Åre kommuns kundtjänst

FRÅGOR KRING SERVICE

Kommer den nya vårdcentralen täcka behovet av vård- och omsorg?

Skolan, räcker den till alla barn som flyttar in?

Hemtjänst och äldreboenden - räcker dessa till?

Allt hänger på den politiska planeringen för skolor, men vi har börjat bygga en strategisk plan nu så vi kan sluta att bara släcka bränder.

KOMMENTARER OM SERVICE FRÅN WORKSHOPS

- IH Åredalen består av flera sammanväxta orter – all service behöver inte finnas i respektive ort utan kan spridas ut lite beroende på behov.
- HL 2019 tog vi fram en första upplaga av Åre kommun serviceplan. Tanken var att sätta en grundstruktur kring ett sätt att se på kommersiell, offentlig och ideell service i en och samma kontext, eftersom dessa tillsammans bygger upp långsiktigt hållbara och attraktiva bygder och orter. Serviceplanen togs fram i ett samarbete mellan landsbygdsutvecklarna i alla Jämtlands kommuner och länsstyrelsen, dels för att mycket av utmaningarna och möjligheterna är lika, men också för att vi tillsammans ville få en sammanhållen tanke kring landsbygdsutveckling, t.ex. gällande finansiering och stöttning av bevarande och utveckling av service (där Länsstyrelsen har en mycket viktig roll). Ambitionen nu är att (under 2021?) uppdatera Åre kommuns serviceplan och komplettera med årsvisa handlingsplaner. Samtidigt ska Länsstyrelsen revidera sitt serviceprogram, så vi vill gärna takta vårt arbete med dem (och helst även de andra kommunerna).
- HO Hälsocentralen i Duved på plats och den täcker västra Åre Kommun – vi klarar oss bra med den. Skolan: här har vi tagit höjd för 800 elever trots att behovet ligger runt 600 – borde räcka. Förskolan: där är vi tre avdelningar kort till hösten.
- MG Upptagningsområdet för skolan är stort... hur långt är det rimligt att köra? Skolan behöver kanske finnas närmare ändå? Detta är dock politiska frågor.

KOMMENTARER OM SERVICE FRÅN WORKSHOPS

- IH: Finns behov av fritidsgård – med tanke på drogvaneundersökningens resultat... Friluftslivet/-aktiviteter är inte det naturliga för alla
- JL: Vi ligger lite efter med den strategiska planeringen. Den befintliga befolkningsprognosen misslyckades. Vi hänger på den politiska planeringen och har börjat utveckla en långsiktig plan nu så vi slipper släcka bränder hela tiden. Snart är vi ikapp. Förhoppningsvis kommer vi till en modell som hjälper oss att planera.
- KL: Räcker verkligen skolan till? Räcker lokalerna runt om? Räcker det t.ex. med en idrottslokal/sporthall? Räcker det till för att klara alla utomhus/inomhus aktiviteter för barn i skolåldern?
- BH: Hur ser det ut i Åre/Duved - klarar niorna betygen för att komma in på gymnasiet? Finns statistik på detta, och vad är betygskraven?
- MS: ja det har vi siffor på, i Järpen går det väldigt bra och kvalitetshöjningen är bra. Vi behöver dock en skolstrukturutredning, vi måste komma fram till hur vi ska planera framåt. Vi måste komma ur limbon. Behöver fatta beslut kring både en skol- och en äldre-utredning.

Kapitel 4: Hög sysselsättningsgrad och starkt entreprenörskap

HÖG SYSSELSÄTTNINGSGRAD

- Totalt har antalet förvärvsarbetande i upptagningsområde Duved ökat från 638 till 891 mellan 2014 och 2018 = + 40% på fyra år.
- Drygt hälften av de förvärvsarbetande bor i Duved tätort och här har sysselsättningen ökat lika mycket.
- Sysselsättningsgraden i upptagnings-området var 93% och i tätorten 89% (2018)

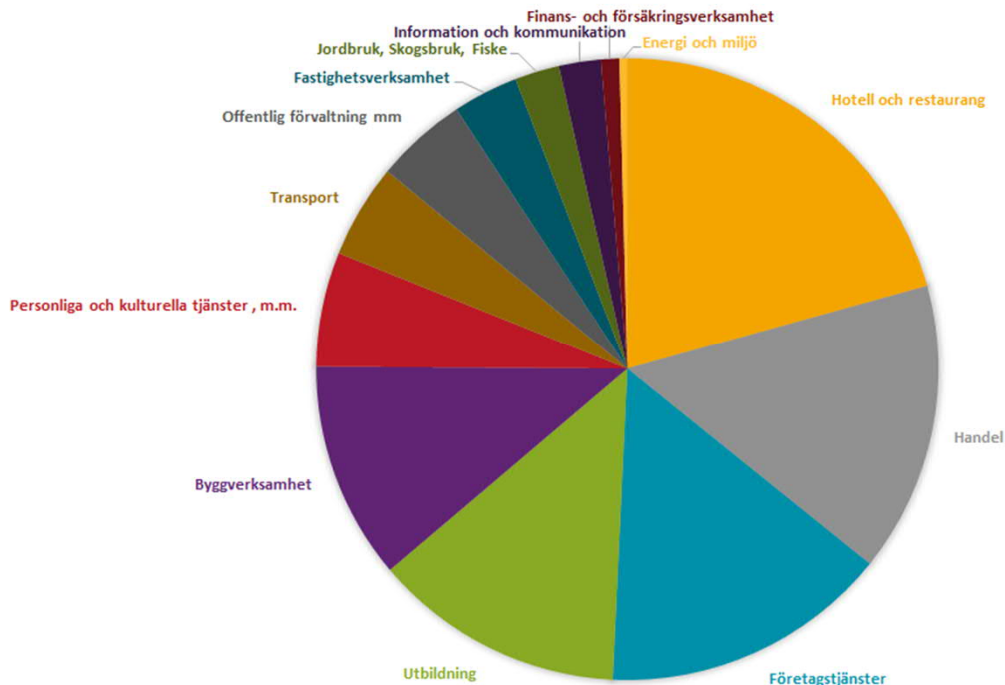
”

Det är en utmaning att öka odlingsgraden när markpriserna stiger. Hur ska man ha råd med marken där man vill odla?

“

HOTELL OCH RESTAURANG SYSSELSÄTTER FLEST

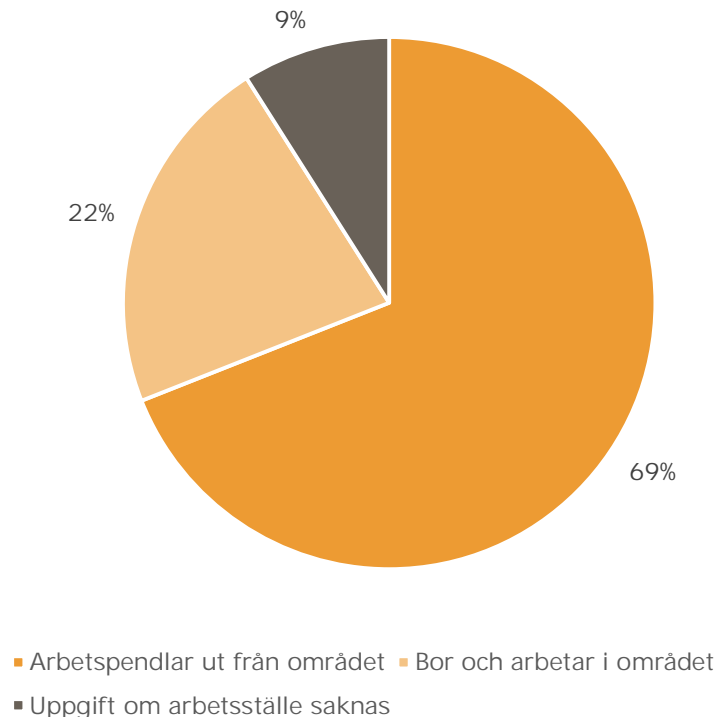
FÖRVÄRVSARSARBETANDE PERSONER BOSATTA I OMRÅDET 2018

- Hotell & restaurangbranschen sysselsätter flest (152 personer i upptagningsområdet, varav 86 i tätorten).
- Företagstjänster ha ökat mest – sysselsätter 67% fler anställda i upptagningsområdet - i tätorten är ökningen 51%.
- Den kommunala sektorn har ökat mer än den privata:
 - I upptagningsområdet - antalet sysselsatta inom utbildning: +63%.
 - I tätorten - antalet anställda inom vård och omsorg +41%.

MÅNGA PENDLAR/DISTANSARBETAR

- Sysselsättningen är hög, även om många "pendlar" till ett arbete utanför området (69%).
- Av de som "pendlar" till ett arbete utanför Duved, "pendlar" de allra flesta (~90%) till andra orter inom kommunen.
- OBS att i statistiken över "pendling" ingår även distansarbete.

MÅNGA HAR EGET FÖRETAG

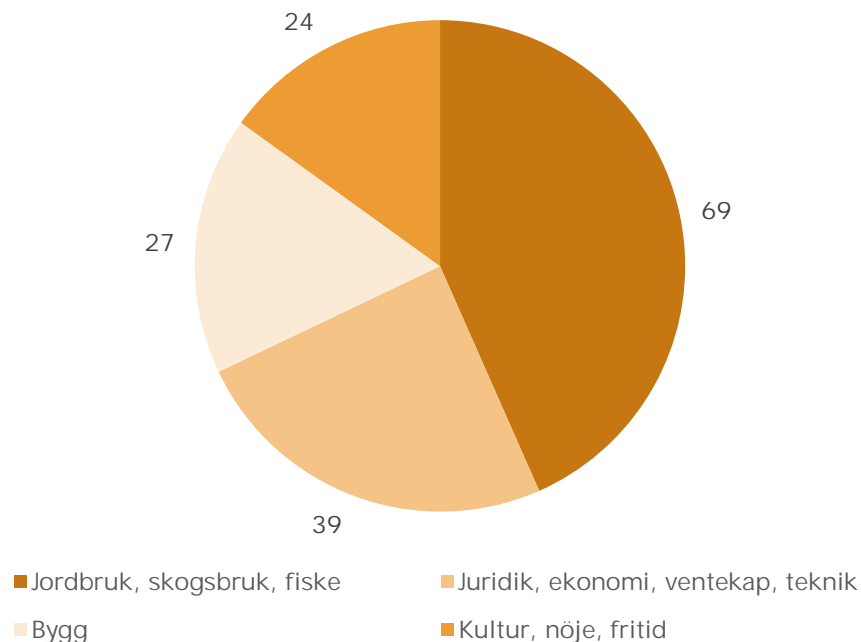
- 40% av alla arbetsställen i Duved upptagningsområde är lokaliserade i tätorten. Den största arbetsgivaren är ett kommunalt äldreboende.
- Majoriteten av alla arbetsställen är 1-personsbolag

Man behöver mer än ett ben att stå på – de flesta kan inte försörja sig året om på sitt eget företag.

Enpersonsbolag (antal) inom Duveds upptagningsområde

TURISMEN ÖKAR, HANDELN MINSKAR

- Hotell & Restaurang har ökat i både omsättning och antal anställda - nästan en fördubbling sedan 2017 i upptagningsområdet.
- I tätorten har omsättningen H&R inte ökat lika kraftigt, men antalet anställda har fördubblats
- Under åren 2017–2019 har Detaljhandeln verkat stå still, och har till och med minskat senaste året. Även gränshandeln minskade med 43% i Åre.

FRÅGOR OM SYSSELSÄTTNING OCH NÄRINGSLIV

Vad innebär en "god självförsörjning" för

- Sysselsättningen – dvs. tillgång till arbete, studier m.m.?
- Näringslivet – många 1-personsbolag?
- Näringslivet – lokala företag eller företag på pendlings/distansavstånd?
- Näringslivet – branschstrukturen och beroendet av besöksnäringen?

KOMMENTARER PÅ SYSSLESÄTTNING FRÅN WORKSHOPS

- Väldigt mycket distansarbetare i både Åre och Duved, vilket gör det svårt för kommunen att prognostisera och planera. Dessa betalar inte skatt och finns inte med i statistiken. De anställda befinner sig i och för sig lokalt och köper varor/tjänster lokalt, men eftersom företagen är belägna på annan ort är det inte lika positivt för den lokala ekonomin som det skulle kunna vara.
- FF: Självförsörjning kräver fler i jordbruk, fiske etc. Lantbruk vs. Markpriser är en utmaning!
- MG: Många jobb men inte alltid god självförsörjning... Frågan är varför man har fler än ett jobb. Är det för att man behöver sysselsättning året runt? Kanske har man något intresse som man vill uppehålla, eller om man har en stor gård. Låg arbetslöshet, även långtidsarbetslöshet, men även låga löner tex inom hotell och restaurang. Bygg går bättre och bättre, tar av besöksnäringen.
- MS: De flesta behöver mer än ett ben att stå på. Nu under pandemin lider nog många som har business i Norge.
- KL: Vissa har ju ett företag kopplat till sitt fritidsintresse alternativt ett jordbruk. När vi pratar om livskvalitet är det viktigt att tänka på helheten. Prisrimliga bostäder och mötesplatser är lika viktiga som service. Skapa en attraktiv plats där man vill rama in bygatan tex.
- BH: Kom ihåg att Trägården inkluderar arbetstillfällen, mötesplats, mm. där det skapas lokalt producerad mat. Duvedmodellen innebär också att man ska skapa ett cirkulärt matsystem, även att odla själva. Även viktigt med tillgång till högre utbildning – på gång ett samarbete mellan regionen, kommunen och Åre Campus.
- KL: Viktigt att vi arbetar för ett hållbart resande. De som flyttar in nu är vana vid att kunna resa hållbart.

KOMMENTARER FRÅN INTERVJU MED MARTIN S

Styrkor och utmaningar med det lokala näringslivet i Åre och Duved

- Styrkor: Entreprenörsandan (beforskad, bekräftad), nyföretagsamhet, småföretagandet (utmärker näringslivet snarare än skistar), vana att ställa om/tänka nytt/innovera (gör att risken för konkurser minskar).
- Utmaningar: Många småföretagare gör det svårt för oss på kommunen att kommunicera - de har inte tid eftersom de jobbar själva.

Vad är konsekvenserna av lokalt företagande vs. distansarbete?

- Vi arbetar hårt med att få hit företag - få dem att starta ett kontor/filial här. Det ökar sannolikheten att folk skriver sig här ju. Folk lockar folk. Vi är bara 7000 skattebetalare i kommunen... Distansarbetet har exploderat de senaste åren: 2017 var det 10-15 personer och nu har vi flera hundra på House B... var kommer vi att vara om ytterligare 4 år? Under pandemin ser vi att också Longstay ökar.

KOMMENTARER FRÅN INTERVJU MED MARTIN S (FORTS.)

Framtiden - Visioner och farhågor?

- Mångfalden berikar och gör detta till en ännu mer kreativ plats. Åre har ovanligt liberala invånare som är öppna och toleranta (en förklaring till att integration fungerar så bra här). En farhåga är vad som kan hända om vi inte kan ta hand om att vi växer så fort (senaste prognosen visar +250 personer per år -högst i Sverige). Utmaning för infrastruktur och offentlig service men också en risk att det skapar missnöje, tex -Hus överallt, svårt få förskoleplatser samt att det skapar en klyfta mellan stad (Åredalen) och land (övriga kommunen) inom kommunen...

Övrig info:

- Stämmer att sysselsättningsgraden är hög, i synnerhet i Duved som har en ung frisk befolkning.
- 7% arbetslösa i Åre - ännu lägre andel långtidsarbetslösa. Många har 2-3 företag/jobb
- Allt lokalt näringsliv är beroende av besöksnäringen! Största branscherna är Bygg, Handel och H&R och dessa är direkt kopplade till besöksnäringen.
- Vi kommer att fortsätta vara bilberoende (p.g.a. utspridda aktiviteter bl.a.) men vi satsar på ökad elektrifiering, och helt elburen trafik inom destinationerna.

Kapitel 5: Tyréns sammanfattningar

TYRÉNS SAMMANFATTNINGAR

Här sammanfattar vi de viktigaste resultaten i materialet, tillsammans med kunskap som framkommit i workshops och våra egna slutsatser.

Sammanfattningen utgår ifrån styrkor, utmaningar, möjligheter och målsättningar, vilka redovisas för befolkningsstruktur, boende, service respektive sysselsättning (kapitel 1-4 i rapporten).

STYRKOR

Kraftig befolkningstillväxt: ökat underlag för lokal produktion och service, ökad skatteintäkt för kommunen.

Stor andel av befolkningen i arbetsför ålder och stor inflyttning av denna grupp (barnfamiljer) – dessa bidrar med både köpkraft och skatteintäkter.

En styrka är att "Unga vuxna" bidrar till en levande stadsmiljö – där de också oftast är mer benägna till förändring och tenderar att ha en starkare övertygelse när det gäller hållbarhet.

Möjligheten till ett rikt friluftsliv lockar ev. människor som vill bidra till en hållbar livsstil

Bra på integration (både Duved och Åre Kommun)

UTMANINGAR

Hur hinner vi möta upp den kraftiga bef.tillväxten med bostäder, service och sysselsättning?

Pot. konflikter mellan befintlig och ny befolkning. De som flyttar hit kanske inte förstår vad det innebär att flytta till en landsbygd - de tror att servicen är på samma nivå som i storstaden och att kommunen kan erbjuda allt.

Om den äldre gruppen är så liten att tex barnen börjar föra sina föräldrars talan så påverkas demokratiperspektivet

Platsens identitet? Många flyttar in samtidigt som äldre flyttar ut – vad händer om denna grupp blir alltför liten?

MÖJLIGHETER

En stark inflyttning av unga starka personer kan göra att engagemanget i lokalsamhället ökar och därmed drivkraften att bidra till Duveds utveckling.

Växande lokal marknad underlättar för nyetablering av lokala aktörer, tex. café och restauranger, vilket bidrar till en mer levande bykärna.

Växande lokal marknad underlättar för befintliga aktörer att bredda sortimentet och att förlänga säsongen.

Planer på utökad service för äldre (t.ex. hälsocentral och trygghetsboende) ökar chansen att vända flyttnettet i gruppen 65+.

Äldre personer kan bidra med trygghet, mångfald och föra vidare platsens historia och identitet genom berättelser. De har även ofta tid och möjlighet att bidra ideellt och bofasta har redan uppbyggda kontaktnät och kunskap?

MÅLSÄTTNINGAR

Behöver bra prognoser på olika lång sikt för att bättre kunna planera service och boende.

Fler skattebetalande andel av alla som vistas här

Stärka byföreningens roll och möjlighet att ena invånarna i Duved och att fånga upp och driva på engagemang.

Behövs en mer detaljerad kartläggning av servicekapacitet och tröskelvärden för olika befolknings/besöksprognoser?

STYRKOR

Relativt blandat bestånd för att vara en liten ort – attraktivt

Stark allmännytta

Duved Framtid AB äger många fastigheter i byn

Starkt bostadsmarknad – stort intresse inte bara från privatpersoner utan även från företag som vill erbjuda sina anställda att jobba på distans från Duved.

MÖJLIGHETER

Stark bostadsmarknad – det är lönsamt att bygga fler bostäder och därför ett starkt intresse från privata exploatörer att bygga högkvalitativa hus.

Event och organisationer som tex. O-ringen kan medverka till färre kalla bäddar i området.

Sociala obligationer eller lån för social hållbarhet – Kommuninvest t.ex.

Om kommunen skulle kunna ta ut högre 'serviceavgift' från visstidsboende alt. en ev. uppdelning av kommunalskatten mellan fritids- och permanentbostaden.

UTMANINGAR

Undvika "kalla bäddar" – när många fastighetsägare kontinuerligt hyr ut till turister riskerar många bostäder att stå tomma stora delar av året.

Att motverka en skenande utveckling av bostadspriser

Att beståndet matchar även den inflyttade befolkningens behov

Lagom förtätning.... Tillåta en hållbar livsstil och samtidigt bevara det öppna landskapet, kopplingen till naturen

MÅLSÄTTNINGAR

Att få bra underlag på vilka som är fastboende, fastighetsägande visstidsboende och besökare.

Att tillräckligt många fastighetsägare mantalsskriver sig i kommunen

Att bygga prisrimligt (allmännyttiga HR)

Att bygga ännu mer attraktivt, rama in Karolinervägen.

STYRKOR

Hälsocentral på plats – tillräckligt lokalt i Duved

Årehus bygger en F-9 skola med överkapacitet

Ny förskola planeras

Kort avstånd till Järpen, Undersåker och Åre – totalt sett ett relativt bra serviceutbud i Åredalen.

Entreprenörsanda – många vill driva verksamhet i Duved!

UTMANINGAR

Service som är anpassad för äldre (tex tillgänglighetsmässigt), hemtjänst, trygghetsboende

Planera för tillräckligt många förskoleplatser i närområdet

Är skolan för långt bort för vissa i upptagningsområdet?

Lokaler för fritidsaktiviteter för alla barn - räcker det t.ex. med en sporthall? Fritidsgård saknas.

Hållbara transporter mellan serviceorter och till/från skola/barnomsorg

I Duved saknas åretruntöppet café, simskola, räddningstjänst, folktandvård, arbetsförmedling samt försäkringskassa. Finns SFI? Kultur?

En betydande del av den service som finns idag styrs och drivs av marknaden, men marknadsunderlaget är ofta alltför litet i gles-och landsbygder. Det finns ett behov av ekonomiska incitament för att säkerställa att de viktigaste servicefunktionerna som behövs är tillgängliga.

MÖJLIGHETER

Åre Kommun kommer att uppdatera serviceplanen (2021?) och komplettera den med handlingsplaner.

Ett beslut om en skolstruktur- och äldreutredning skulle underlätta planeringen.

Ny förskola kan bidra till att fler väljer att mantalsskriva sig i kommunen

Planer på bibliotek och ev. servering i nya ICA

Drivhuset – tanken är att detta ska inkludera café, lokaler för utbildning, odlingslotter, mötesplatser mm

Samverkan med regionen och kommunen för att få tillgång till högre utbildning i Duved

MÅLSÄTTNINGAR

Få till en strategisk plan för den fysiska utvecklingen och planeringen – inte bara släcka bränder.

Ny förskola under 2021?

Säkra mark för Drivhuset?

Åre kommun satsar framledes på ökad elektrifiering av transporter, och helt elburen trafik inom destinationerna.

STYRKOR

Stark entreprenörskapsanda och innovationshöjd,
nyföretagsamhet och småföretagsamhet

Hög sysselsättningsgrad

Vana att ställa om/tänka nytt/innovera (gör att risken
för konkurser minskar).

Attraktivt för företag att starta kontor/filial här. Tex.
Klättermusen.

Besöksnäringen - skapar nya arbetstillfällen och lockar
fler företag.

Byggbranschen otroligt stark nu.

MÖJLIGHETER

Om fler företag öppnar kontor lokalt finns större
möjlighet att personer skriver sig i kommunen samt
gynnar även lokala mindre företag (t.ex.
underleverantörer och -konsulter).

Det ökade distansarbetet / longstay under pandemin
kan göra att flera vågar "ta steget" och flytta
permanent till Duved/närområdet.

Synliggörandet av unga framgångsrika entreprenörer
lockar fler!

UTMANINGAR

Många enpersonsbolag som behöver två olika jobb för att
klara sig.

Svårt för kommunen att kommunicera med näringslivet
eftersom egenföretagare jobbar hela tiden...

Svårt att prognostisera – svårt att planera: distansarbetet har
exploderat de senaste åren...
var kommer vi att vara om ytterligare 4 år? Även Longstay
ökar.

Hur påverkas priset på jordbruksmark av den stärkta
attraktiviteten... hur säkras jordbruksmark och -kunskap om
det blir mer lönsamt att bygga bostäder?

Detaljhandeln står inför strukturomvandling

MÅLSÄTTNINGAR

Öka andelen företag med lokalt kontor i Duved – detta
gynnar den lokala ekonomin.

Gör Duved till innovationscentrum för cirkulära
matsystem - lockar innovativa, hållbarhetsinriktade
företag inom t.ex. hotell- och restaurangbranschen.

Kapitel 6: Avslutande diskussion

TYRÉNS SLUTSATSER OCH DISKUSSION

Våra initiala frågeställningar var: Hur ser ett socialt hållbart samhälle ut? Vad innebär en "god självförsörjning"? Var finns det utrymme att stärka den lokala självförsörjningen? Avslutningsvis skickar vi med några slutsatser som vi har landat i mot bakgrund av dessa frågeställningar:

- Befolkning – Värna om de äldre, även om få flyttar ut så har de en betydelse för Duveds identitet och historia. Pyssla om de yngre – skapa mötesplatser och aktiviteter för stora och små barn samt ungdomar. Stärk byföreningens roll! Utveckla bra underlag för planering av service för invånare och besökare.
- Boende – Fortsätt satsningen på prisrimliga bostäder samt skapa möjlighet att samnyttja lokaler (t.ex. att skolungdomar och äldre delar matsal). Rama in bygatan – skapa en fysiskt attraktivt bykärna med mötesplatser, stråk och byggnader som är attraktiva för människor.
- Service – Fortsätt utöka servicen i Duved med hjälp av kommersiella aktörer. Utred möjlighet till förbättrad tillgänglighet till hållbara transporter.
- Sysselsättning – Fortsätt locka företag att öppna kontor lokalt för att gynna den lokala ekonomin. Hur kan man stötta företag som bidrar till en levande bykärna (café, restaurang, etc)?

AVSLUTANDE KOMMENTARER FRÅN WORKSHOPS

- JA: Hur får man de olika bostadsgrupperna att interagera med varandra, hur skapar vi förutsättningar. Behövs det platser och plattformar för dialog?
- BH: Hur undviker vi att Duved blir ett nytt Åre? Vad är unikt för Duved (identiteten)? Vad är styrkorna – vad är det som skapar livskvalitet här?
- FF: Absolut nya gemensamma ytor och aktiviteter. Barnaktiviteter kan förena olika grupper. Den tillfälliga befolkningen behövs också för att skapa marknad för lokala företag – matproducenter, hantverkare, butiker etc. Viktigt att marknadsföra dessa för den tillfälliga befolkningen. Det krävs ju för att de ska kunna öka sin effekt och produktion av produkter.
- MM: Det behövs en plats - helst en park - där man kan sitta med sina barn och lära känna andra familjer. Det är många barnfamiljer som flyttar in, men just nu är ju Duved bara en genomfartsled. Enda mötesplatsen är ICAs parkering. Vill barnen spela fotboll eller dansa balett istället för att åka skidor är det ca 1,5 tim med bil, båda vägarna.
- MS: Viktigt att vi inte glömmer att någon måste producera mat – vi får inte planera bort marken som behövs för lokal odling och fiske.
- KL: Vi behöver arenor som inte bara är till för idrott, utan även kulturella aktiviteter (tex sång eller teater). Vi behöver en mångfald av aktiviteter.
- BH: vad tror vi om tiden mellan nu och 2050? Vad kan vi påverka? Kan vi få balett till Duved? Ofta är det civilsamhället som drar och ställer krav och söker tex statliga medel/bidrag. Exempel finns i Hudiksvall och Strömstads kommuner – där har man tillsatt en särskild politisk nämnd för att driva medborgarnas egna frågor. En central fråga för detta projekt (APO – samverkansplan).
- KL: Ja civilsamhället ska dra igång men det kan vara svårt att hitta rätt väg in. Man behöver marknadsföra vilka ingångar som finns. MS: Ja – vi behöver sänka trösklarna.
- FF: Det behövs Engagemang (civilsamhället), Lokaler – olika typer (fastighetsägare) och Pengar (kommunalt stöd).

Eventuell utveckling av analysen
– nästa steg?

ETNICITET

Vi saknar information om etnicitet i våra statistikunderlag – är det något vi missar på grund av detta?

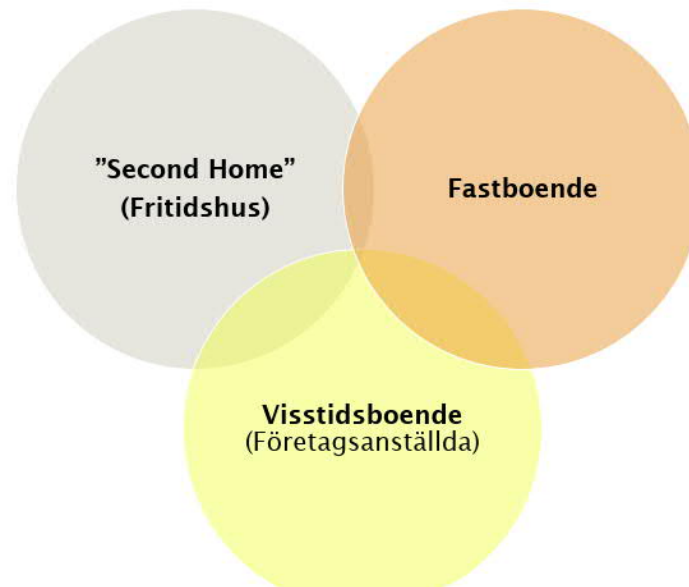
- Hur stor andel är minoriteter?
- Hur tar vi hänsyn till detta i tillväxtstrategierna?

DETALJERAD BOSTADSANALYS

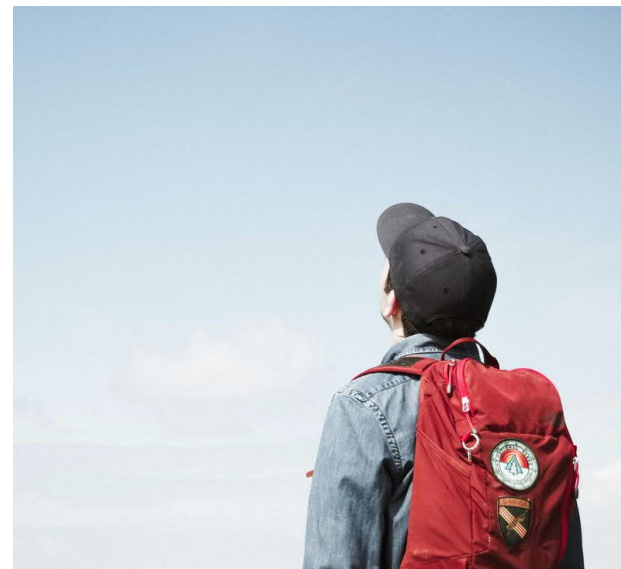
Vi saknar viss information om bostadspriser och fastighetsägande lokalt i Duved, vilket har begränsat möjligheterna att analysera t.ex. prisutveckling och "kalla bäddar". Även statistik över antal fritidshusägare saknas lokalt. Ev. utveckling av analysen:

- Via Valuegard ta reda på prisutveckling i Duved och antal bostäder som står tomma större delen av året (kalla bäddar)? Kostar ca 25 000 kr – finansiering oklar.

TRÖSKELVÄRDEN - SERVICE

Behövs en mer detaljerad kartläggning av servicekapacitet och tröskelvärden för olika befolknings-/ besöksprognoser?

KONTAKTPERSONER

Mia Wahlström
mia.wahlstrom@tyrens.se
0761 45 65 85

Sarah Bragée
sarah.bragee@tyrens.se
0702 69 15 18